

Отже, для того, щоб туристична індустрія стала джерелом значних і стабільних надходжень до бюджету, сприяла розвитку суміжних галузей та регіонів відвідання, відповідно їй сталому розвитку цих регіонів та країни в цілому, а також підвищенню іміджу України у світі, вона повинна обов'язково мати кваліфікованих спеціалістів з високим рівнем знань іноземних мов.

СЕКЦІЯ 10 ІСТОРІЯ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Радюгуз С. А.
НТУ «ХПІ»

РОЛЬ ДИРЕКТОРА ХАРКІВСЬКОГО ПРАКТИЧНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ В. Л. КІРПІЧОВА У СТАНОВЛЕННІ ПІВДЕННО-РОСІЙСЬКОГО ТОВАРИСТВА ТЕХНОЛОГІВ

XIX століття знаменувалося появою великої кількості наукових товариств на теренах Російської імперії. Основною метою створення цих організацій стало об'єднання вчених, переважно гуманітарних та природничих наук. Проте, зв'язок між наукою і промисловістю в країні залишався доволі слабким. Схожі тенденції спостерігалися і в Харкові, де свою діяльність розгорнули наукові товариства при Харківському університеті. Однак, майже до кінця XIX ст. єдиним науковим об'єднанням, що займалося питаннями інженерної науки та техніки у регіоні залишалося Харківське відділення Імператорського Російського технічного товариства (ХВ ІРТТ), засноване у 1880 р.

Значну роль у поширенні технічних знань зіграло відкриття у 1885 р. Харківського практичного технологічного інституту (ХПТІ). Невдовзі серед професорів цього навчального закладу виникла ідея створення товариства, яке б змогло об'єднати випускників цього навчального закладу, надати їм допомогу у продовженні наукових досліджень та обміні професійними знаннями. Такою установою стало Південно-Російське товариство технологів (ПРТТ).

Особливо завзято цю ініціативу підтримав директор інституту – професор В. Л. Кіріпчов. У своєму листі до Міністерства народної освіти він писав, що таке товариство для випускників інституту «...слугувало б тісним зв'язком між ними після закінчення курсу інституту. Подібні товариства дуже полегшують пошук місць на фабриках, заводах і залізницях, і крім допомоги самим технологам значно сприяють власникам і керівникам промислових підприємств...». При цьому директор наголошував, що мета та завдання, які стоять перед ПРТТ докорінно відрізняються від основних ідей функціонування ХВ ІРТТ. Адже головною метою нового товариства мала стати «...взаємодопомога між членами на підставі широкої наукової та технічної діяльності». Останнє йшло в розрізі з баченням Міністерства внутрішніх справ. Тож засновникам товариства довелося прикласти чимало зусиль для

відстоювання власних позицій та обґрунтування необхідності збереження низки параграфів статуту без редагування чи виключення.

ПРТТ офіційно розпочало свою діяльність у Харкові 14 вересня 1895 р. Відкриття товариства було приуроченим до десятиріччя ХПТІ, яке відзначалося 15 вересня того ж року. Почесним членом і головою правління товариства обрали директора інституту – В. Л. Кірічов. Вже на перших загальних зборах товариство нараховувало 78 дійсних членів. При цьому чисельність особового складу товариства постійно зростала.

З 1896 р. товариство розпочало випускати власний часопис «Вісті Південно-Російського товариства технологів», який проіснував до 1917 р. Спочатку редагуванням журналу займалися члени Правління. Згодом було створено редакційний комітет. Хоча Віктор Львович не входив до його складу, вченого часто запрошували до участі у прийнятті важливих питань щодо періодичного видання.

В. Л. Кірічов також вирішив проблему відсутності приміщення для роботи правління та зборів товариства, запропонувавши проводити зібрання в конференц-залі ХПТІ. За перший же рік діяльності товариства він разом з членами правління, розробив циркуляр, який направили до керівництва промислових підприємств на півдні Російської імперії з метою пошуку вакансій для непрацевлаштованих технологів.

Вплив професора В. Л. Кірічова на діяльність товариства був значним. Тож коли у 1898 р. вчений переїхав до Києва, Правління обрало його членом-кореспондентом і розробило спеціальну інструкцію для цієї посади. Сам Віктор Львович і в подальшому намагався популяризувати діяльність цього товариства, залучаючи до нього нових членів.

Постать професора В. Л. Кірічова настільки тісно спліталася з ПРТТ, що коли постало питання про організацію першого Всеросійського з'їзду інженерів, то більша частина учасників проголосувала за включення науковця до установчого комітету. На жаль, доля розпорядилася інакше. 7 жовтня 1913 р. вчений помер. В часописі товариства з'явився некролог, а пізніше публікація, присвячена діяльності науковця. За пропозицією Правління члени ПРТТ вирішили залишити ім'я вченого в складі товариства навіть посмертно.

Отже, становлення та діяльність ПРТТ нерозривно пов'язані з постаттю професора В. Л. Кірічова. Саме завдяки його клопотанню вдалося створити ПРТТ. Навіть після від'їду з Харкова науковець активно сприяв розгортанню та забезпеченню ефективної роботи товариства.

*Бередух М. В.
НТУ «ХПІ»*

Науковий та педагогічний доробок кафедри «Хімічної техніки та промислової екології»

Кафедру було засновано 18 жовтня 1946 року у складі факультету технології неорганічних речовин Харківського хіміко-технологічного інституту